

Upphandling riskerar att stoppa tågen mot Malmö

En upphandlingstvist riskerar att stoppa all SJ:s tågtrafik på södra stambanan mellan Stockholm och Malmö i januari 2023. – Över 60.000 resenärer kan komma att drabbas varje vecka, säger SJ:s chefsjurist Robert Westerdahl.

I januari 2023 införs det nya signalsystemet ERTMS på Södra stambanan mellan Stockholm och Malmö. Då måste alla tåg som ska köra där ha en ny teknik ombord som klarar både det gamla signalsystemet ATC och det nya ERTMS.

SJ har ett avtal med Hitachi om att installera den utrustning som krävs på samtliga X2000- och X40-tåg (dubbeldäckare). Upphandlingen av arbetet har överklagats till förvaltningsrätten av Hitachis konkurrent Alstom.

Om rätten beslutar att upphandlingen måste göras om kommer SJ inte att hinna få sina tåg färdiga för det nya signalsystemet till januari 2023.

– Det skulle innebära att vi inte längre kan köra tåg mellan Stockholm och Malmö, vilket vore ett enormt avbräck för oss. Stockholm–Malmö är en av våra största linjer. Över 60.000 resenärer kan komma att drabbas varje vecka, säger SJ:s chefsjurist Robert Westerdahl.

– Samhällsekonomiskt skulle det få oerhört stora konsekvenser. Alla våra resenärer skulle tvingas ta bilen eller flyga i stället. Det rimmar inte särskilt väl med Sveriges uppsatta klimatmål.

Trafikverket har sagt nej till att skjuta på tidsplanen för ERTMS eftersom den baseras på ett regeringsbeslut.

Bakgrunden till den uppkomna situationen är komplicerad med flera parallella rättsprocesser.

För det första har Konkurrensverket och SJ varit oeniga om huruvida SJ som ett statligt ägt bolag måste göra alla sina upphandlingar enligt lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, luf.

SJ har hävdats att man som ett kommersiellt tågbolag på en konkurrensutsatt marknad inte omfattas av luf. Man ansåg sig därför inte behöva annonsera sina upphandlingar i EU:s elektroniska databas.

Konkurrensverket var av motsatt uppfattning och tog 2013 frågan till domstol. Förvaltningsrätten gick i januari 2014 på SJ:s linje. Konkurrensverket överklagade till kammarrätten. Även kammarrätten gick 2015 på SJ:s linje.

– Våren 2018 påbörjade vi en upphandling av nytt signalsystem för våra fordon i syfte att få utrustningen för ERTMS på plats till 2023. Eftersom kammarrätten slagit fast att vi inte omfattades av luf annonserades inte upphandlingen i EU:s officiella databas, utan vi bjöd själva in leverantörer att lämna anbud, säger SJ:s Robert Westerdahl.

Efter att Konkurrensverket beviljats prövningstillstånd beslutade Högsta förvaltningsdomstolen sommaren 2018 att hämta in ett så kallat förhandsavgörande från EU-domstolen i frågan om huruvida SJ:s verksamhet omfattas av luf eller inte.

Det fick företaget Alstom, som deltagit i upphandlingen, att överpröva beslutet till förvaltningsrätten. Alstom menar att SJ inte följt luf och att upphandlingen därför måste göras om.

– Förvaltningsrättens prövning blir avgörande för om det ska gå några SJ-tåg mellan Stockholm och Malmö i januari 2023, säger Robert Wester Dahl.

Fakta. ERTMS

EU har beslutat att alla tågbolag inom EU ska gå över till ett nytt gemensamt digitaliserat signalsystem för järnvägen. Det kallas ERTMS (European Rail Traffic Management System) och ersätter i Sverige det gamla ATC.

ERTMS ska bland annat förenkla trafikledning och underhåll och på sikt göra det lättare att köra tåg mellan flera länder.

ERTMS finns redan på Botniabanan, Ådalsbanan, Haparandabanan och Västerdalsbanan.

Malmbanan ska byggas om med start 2021, följt av Södra stambanan 2023.

2035 ska ERTMS vara infört i sin helhet i Sverige.

Källa: Trafikverket

TEXT

Hans Arbman